

Távérzékelte adatok alkalmazása a domborzatmodellezésben

Dr Burai Péter
Envirosense Hungary Kft

peter.burai@envirosense.hu

www.envirosense.hu

Mikrodomborzati formák elemzésére alkalmas adatfelvételezési módszerek

Módszerek	Adatfelvételezés napi teljesítménye	Pontosság	Folytonosság	Költség
Terepi geodéziai mintavételezés	+	+++	+	+++
Terepi LiDAR mérés	+	+++	+	++
Hozammérő precíziós eszközök	+	+	+	+
UAV felvételek fotogrammetriai feldolgozása	++	++	++	++
Légi lézerszkennelés	+++	+++	+++	++

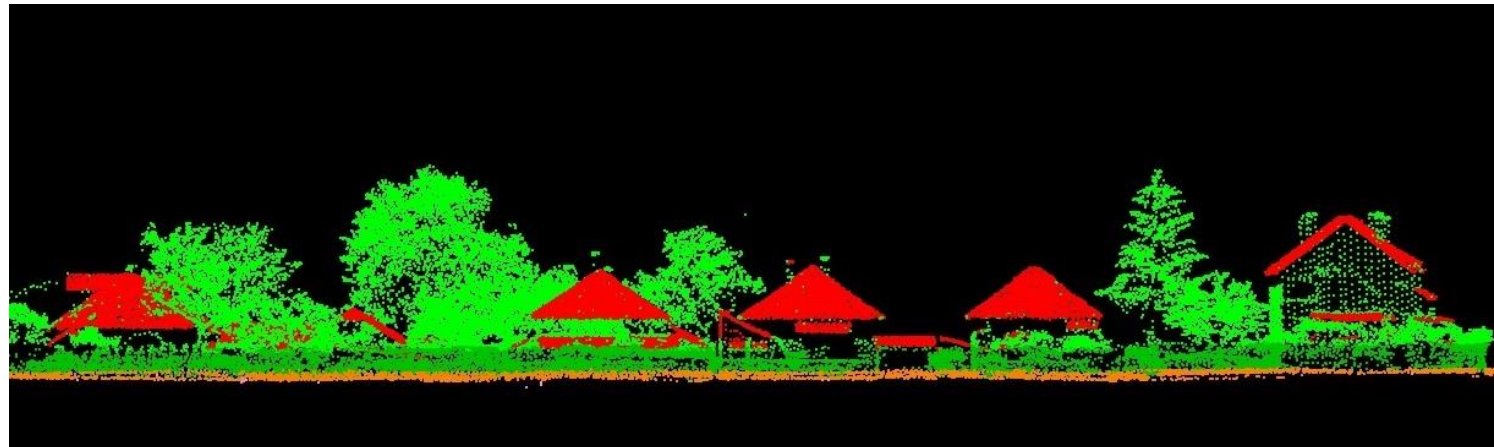
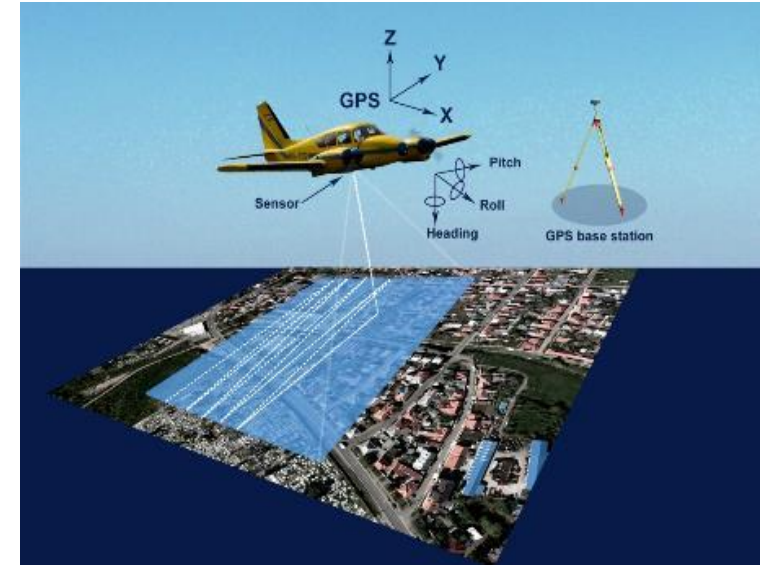
Légi lézershakennelés (LiDAR) technológiája

LiDAR - *Light Detection and Ranging* → fényérzékelés és távmérés jelent

A szenzor lézershakent bocsát ki a földfelszín felé, és méri a visszaverődés idejét, amiből távolságot számol

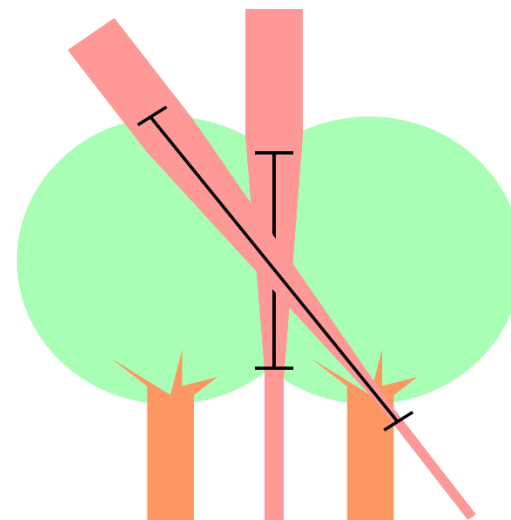
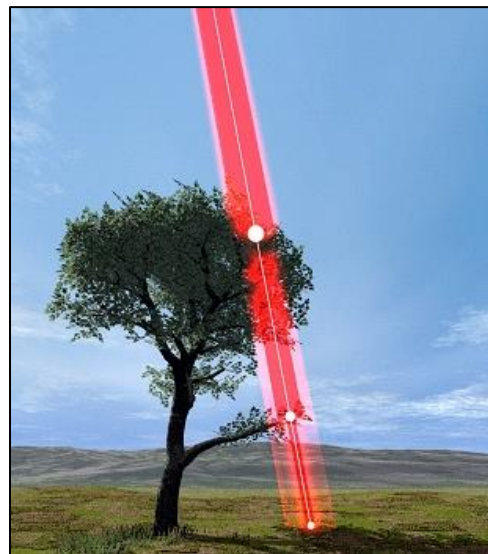
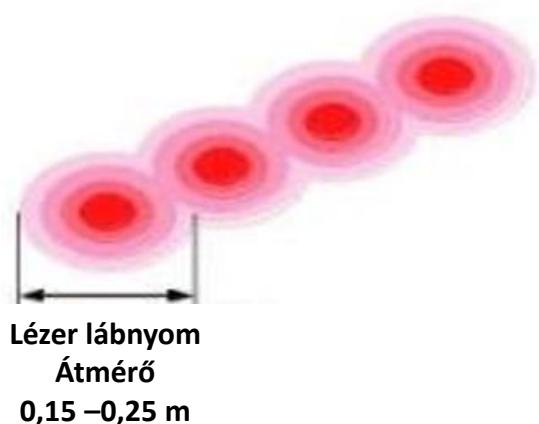
GNSS/INU rendszer → pontosan meghatározható a szenzor pozíciója

A mért távolság alapján a visszaverődési pont koordinátái meghatározhatók

A lézernyaláb többszörös visszaverődése

- A lézersugár a kibocsátási energia valamint a megtett távolság függvényében szóródik, a felszínre érkeve, így egy 15–25 cm félnagy tengelyű ellipszis keletkezik (pillanatnyi lézer lábnyom - footprint), ahonnan a sugár visszaverődik.
- Ha a lézersugár magassági törést szenved (pl. egy objektum szélét, lomkorona felső részét találja el), akkor csak egy része verődik vissza, a „maradék” megy tovább a felszín felé és csak onnan verődik vissza.
- Az először visszavert lézersugarat nevezik első visszaverődésnek, a legkésőbb visszavert sugarat pedig utolsó visszaverődésnek.
- Az utolsó visszaverődés mindig a talajfelszínről érkezik.

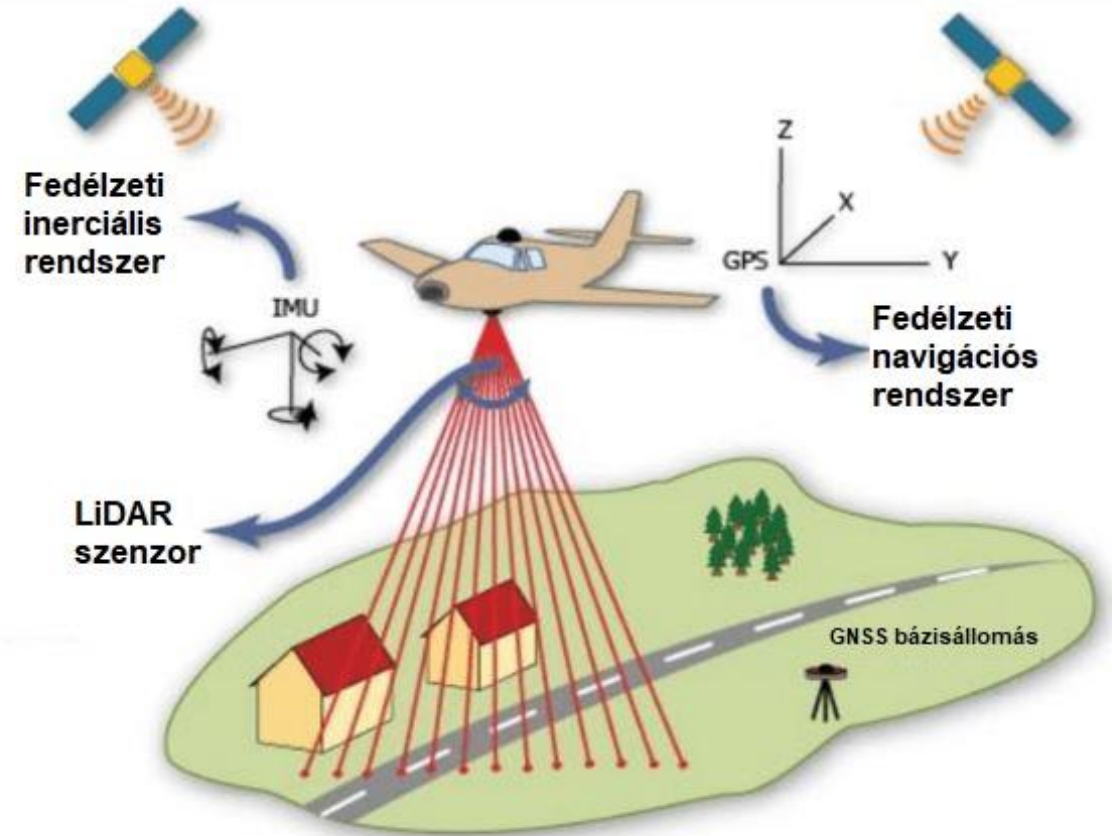

A feldolgozott LiDAR adatok pontossága

- A lézeres távmérő pontossága: >2 cm
- GPS pontossága: 2-3 cm
- Inerciális rendszer pontossága: 2-3 cm

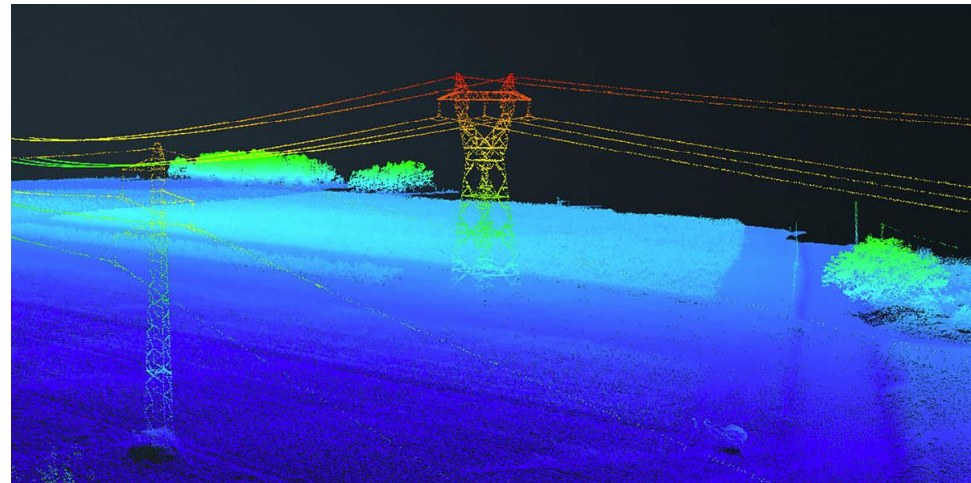
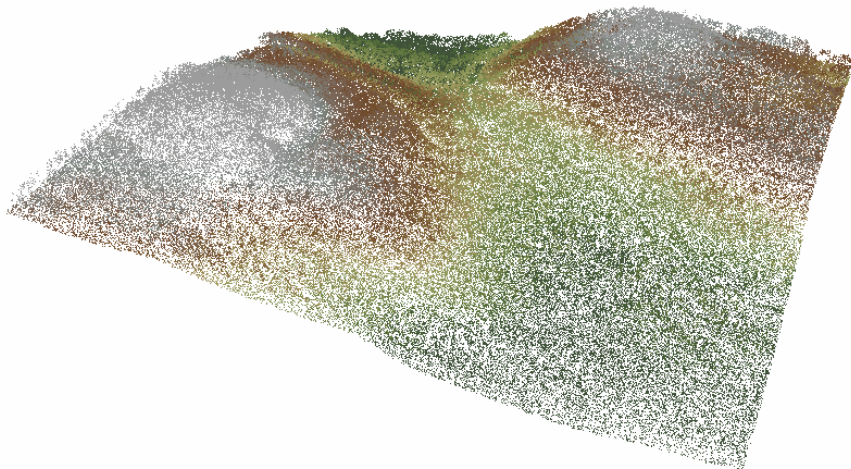
4-8 cm vertikális és **10-12 cm** horizontális pontosság a feldolgozott adatban

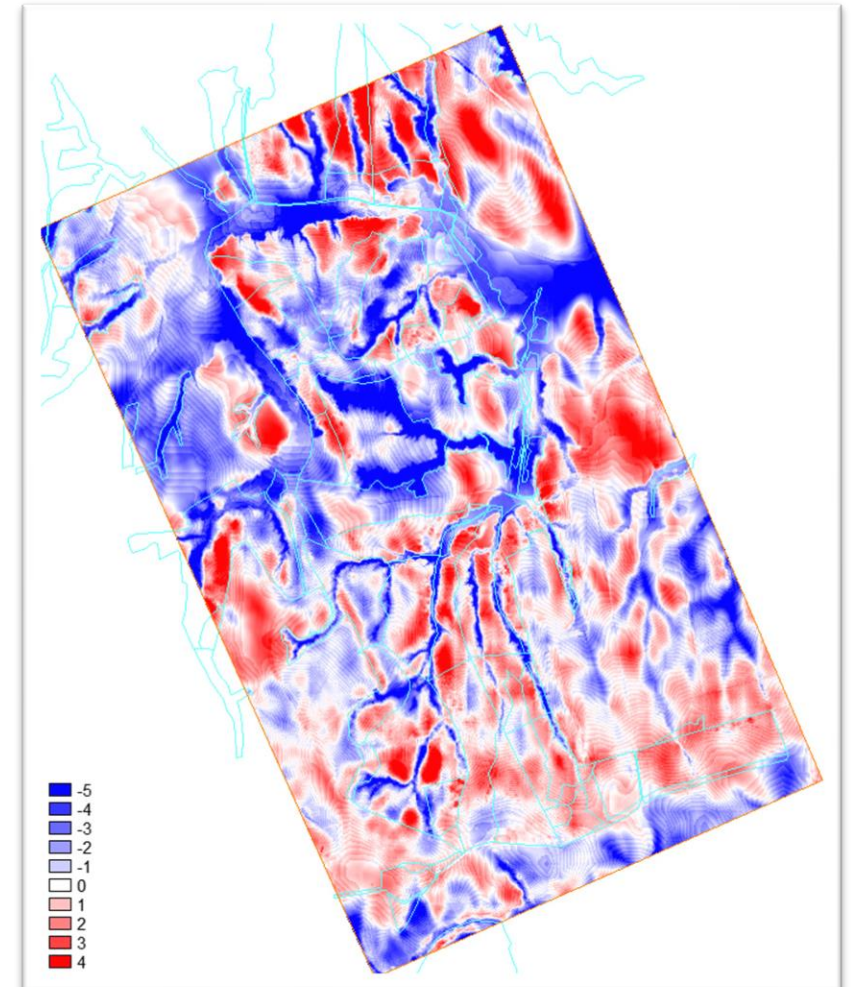
LiDAR adatsűrűség - pontsűrűség

- Lézerszkennelés meghatározó paramétere: egységnyi területről (m²) visszavert és detektált pontok számát jelenti. Függ:
  - repülési magasságtól és sebességtől, szkennelés szögétől, lézersugár kibocsájtási frekvenciájától (MHz), repülési sávok átfedésétől
- Repülés tervezésnél a fedetlen felszínen, egyszeri visszaverődésekből számított pontsűrűség a meghatározó, vegetációval borított területen ennek a többszöröse érhető el → többszörös visszaverődés által
- A lézerszkennelés elsődleges eredménye a digitális pontfelhő (x,y,z ponthalmaz)

Összehasonlítás DDM és SRTM modellel

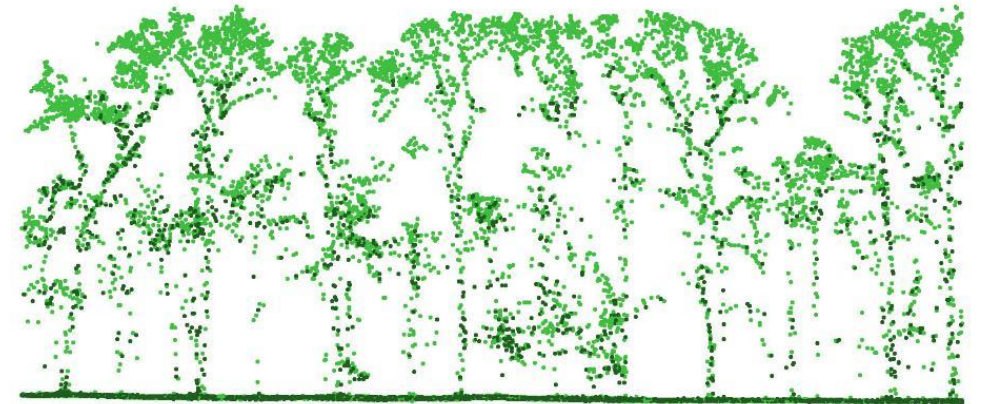
- DDM (5m)
  - Átlagos eltérés: -0,52 (ALS-DDM)
  - Szórás: 1,59 (95% $\pm 3,18$)
  - Eltérés: -18,72 ... 8,75
- SRTM (50m)
  - Átlagos eltérés: -0,38 (ALS-SRTM)
  - Szórás: 2,61 (95% $\pm 5,22$)
  - Eltérés: -17,02 ... 11,14

Közép-Bakony

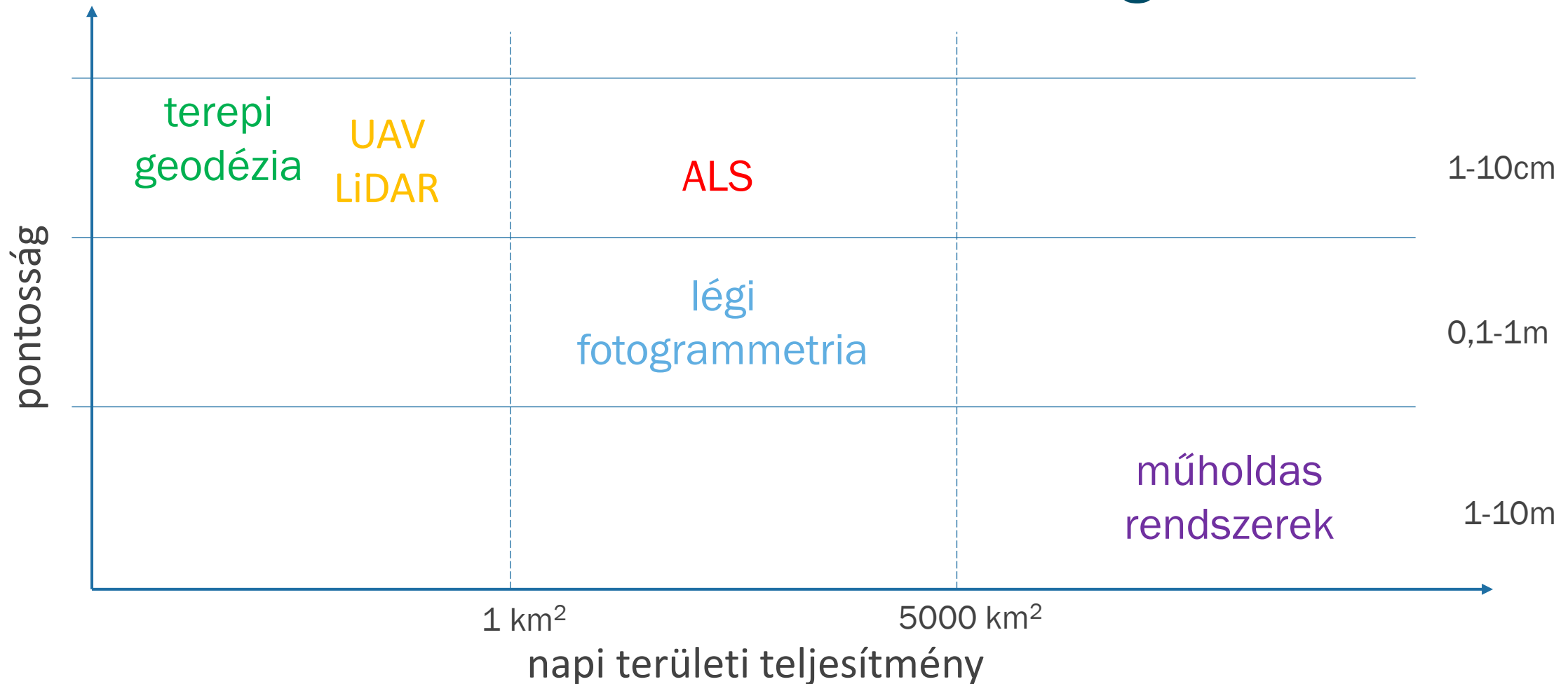
Összehasonlítás DDM és SRTM modellel (erdővel borított területen)

- DDM (5m)
  - Átlagos eltérés: -0,47 (ALS-DDM)
  - Szórás: 2,03 (95% **±4,06**)
  - Eltérés: -18,72 ... 8,75
- SRTM (50m)
  - Átlagos eltérés: -0,42 (ALS-SRTM)
  - Szórás: 3,03 (95% **±6,06**)
  - Eltérés: -17,02 ... 11,14

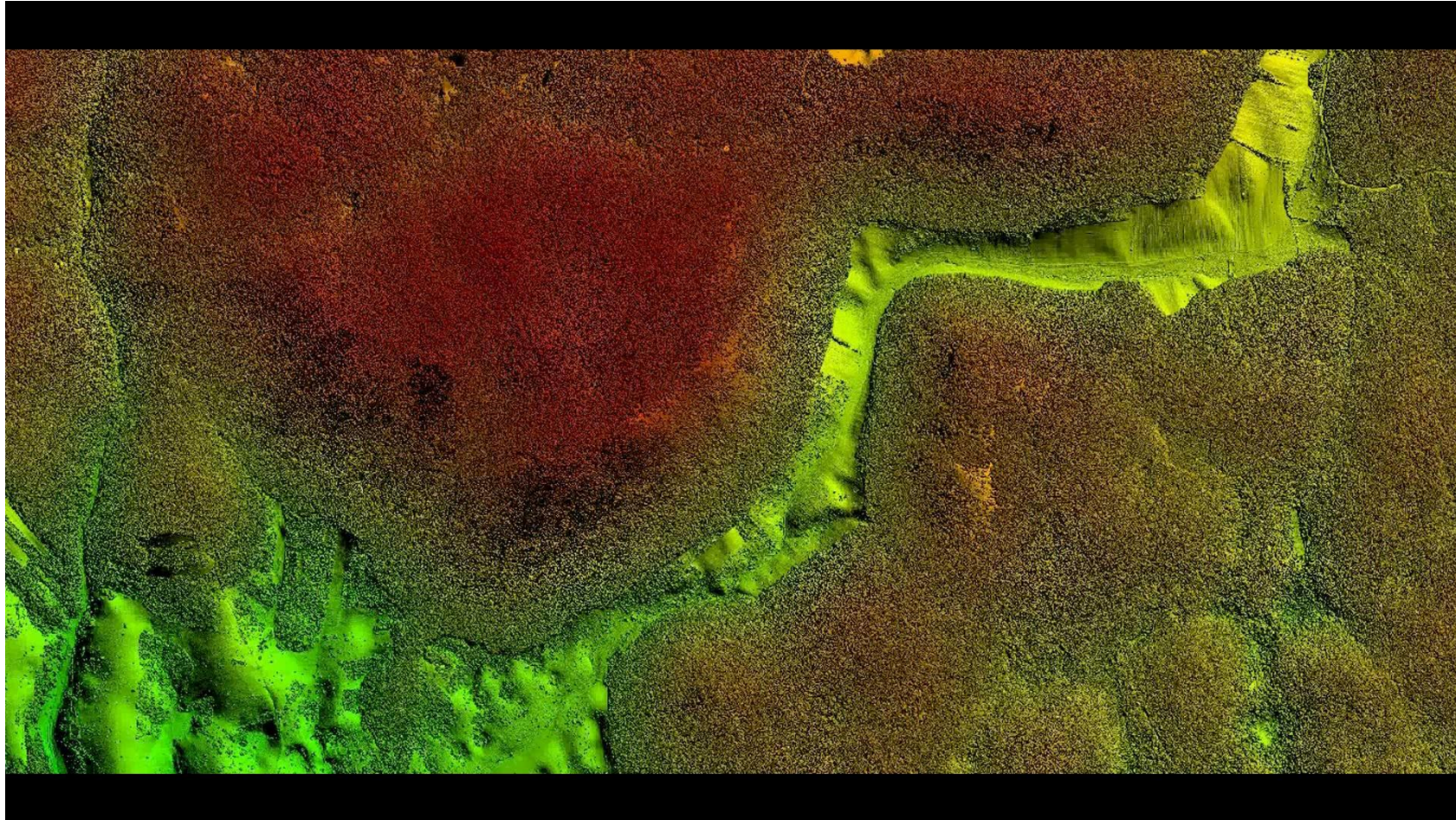

Domborzat modellezésben alkalmazott távérzékelési technológiák

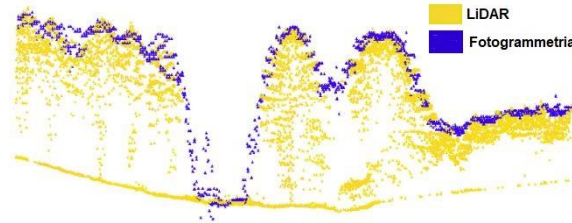
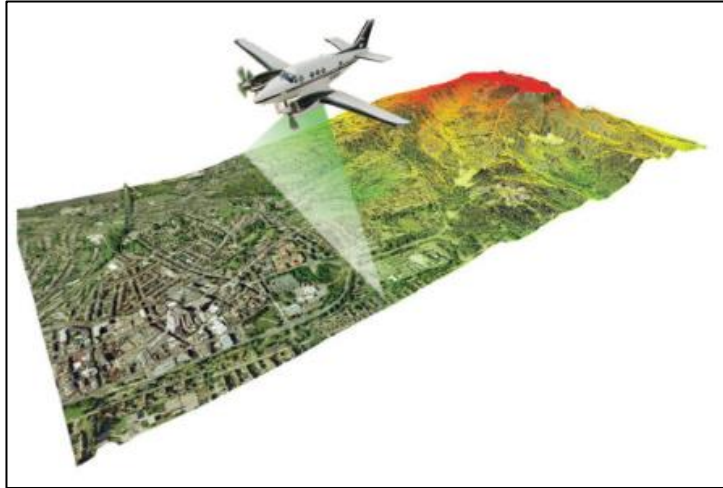
LiDAR főbb termékek: felszínmodell (DFM) és terepmodell (DTM)

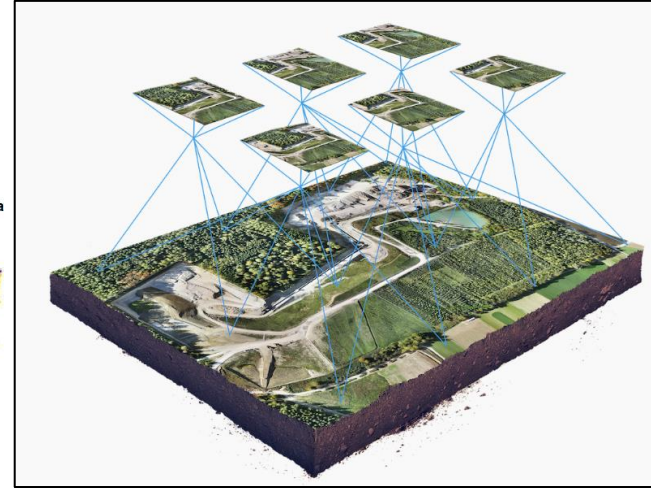

LiDAR pontfelhő vs. Fotogrammetriai pontfelhő I.

LiDAR felmérés → x,y,z koordináták, többszörös visszaverődés

Nagy átfedésű légifotók (drón, légi ortofotó) sztereo-fotogrammetriai feldolgozásából származó pontfelhő

- 5-50 pont/m² pontsűrűség
- A **talajról is pontos információ kinyerése** fával és sűrű vegetációval borított területeken is
- Erdős területen a fa lombkorona és törzs különböző magasságaiból is detektált pont
- Kalibrált szenzor
- Nagy területteljesítmény

- >50 pont/m² pontsűrűség a fotók felbontásától és átfedésétől függően
- Erdős, vegetációval borított területen a talajról nincs pontos információ
- Csak a felszínről van magassági információ (vegetáció, lombkorona fentről látszó részéről)
- Nem minden esetben kalibrált kamera
- Kis területteljesítmény

Digitális domborzatmodell hozammérő magassági adatokból

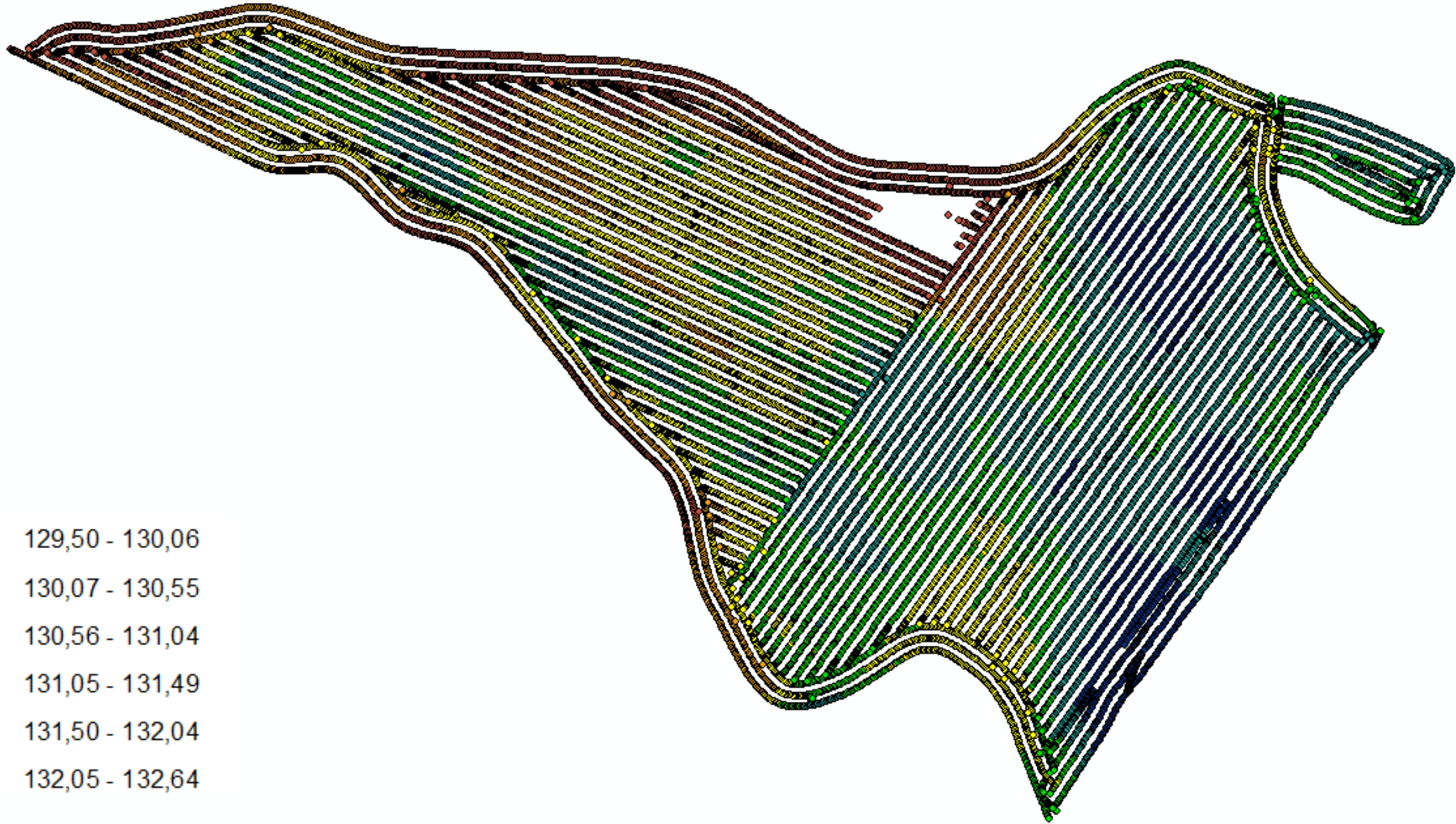
Mérési elv: műholdvevő antenna pozíciója, RTK mérés (2-3cm pontosság is elérhető ideális helyzetben)

Hozammérő kombájn adatok és helyspecifikus gazdálkodás alkalmazása a gyakorlatban

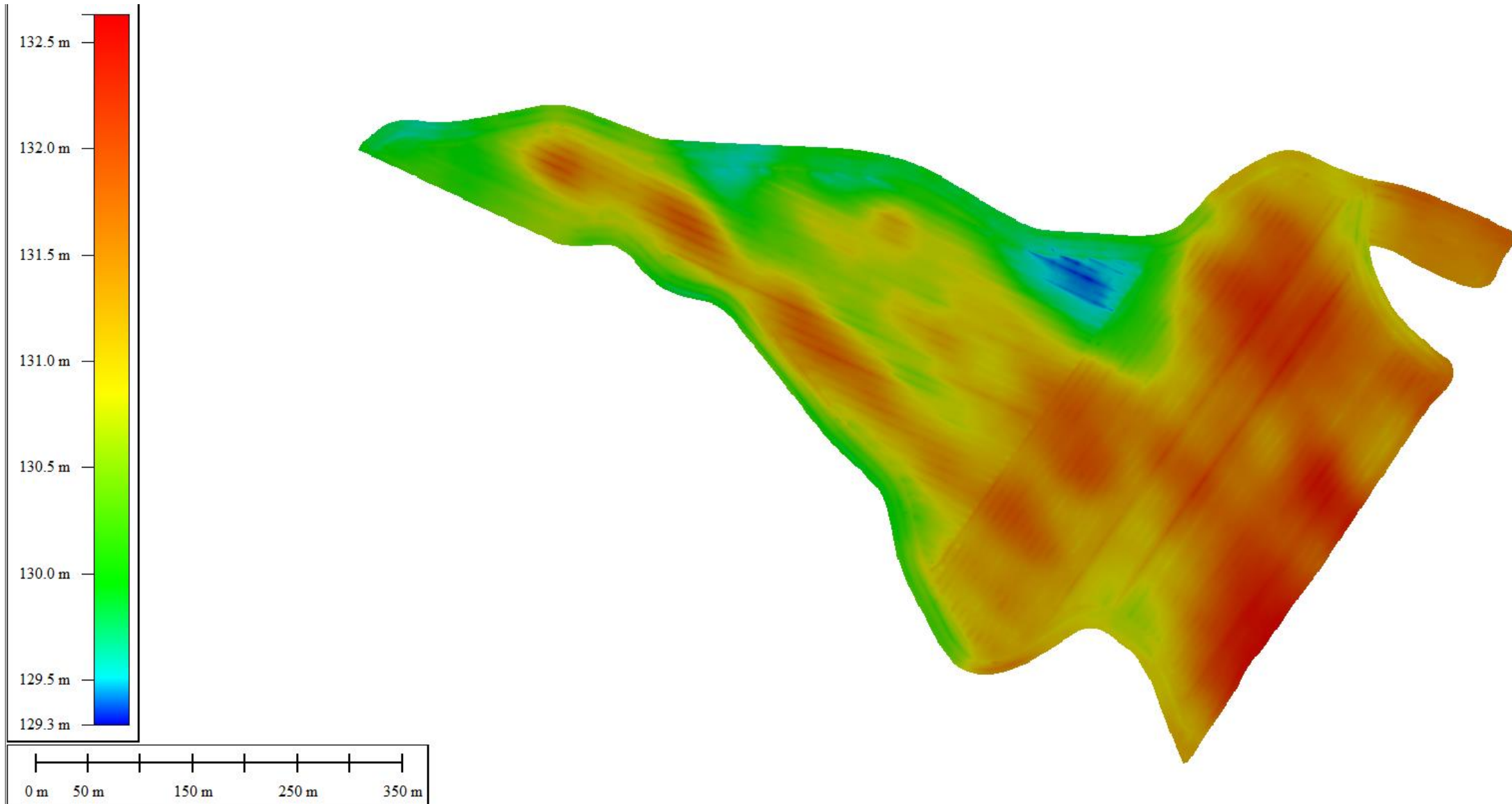
Gazdálkodási egységek	Tesztüzem mérete		Hozammérő kombájn	Helyspecifikus gazdálkodás
	táblák száma (db)	művelt terület (ha)		
1	254	3200	részben	részben
2	16	329	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
3	10	191	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
4	41	1252	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
5	7	286	részben	nem alkalmaznak
6	82	2487	részben	részben
7	174	3407	részben	részben
8	178	2118	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
9	141	1161	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
10	349	4592	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
11	90	910	alkalmaznak	részben
12	161	435	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
13	8	13	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
14	210	6205	részben	nem alkalmaznak
15	24	334	részben	részben
16	334	4433	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
17	94	2328	nem alkalmaznak	nem alkalmaznak
összesen	2173	33676		

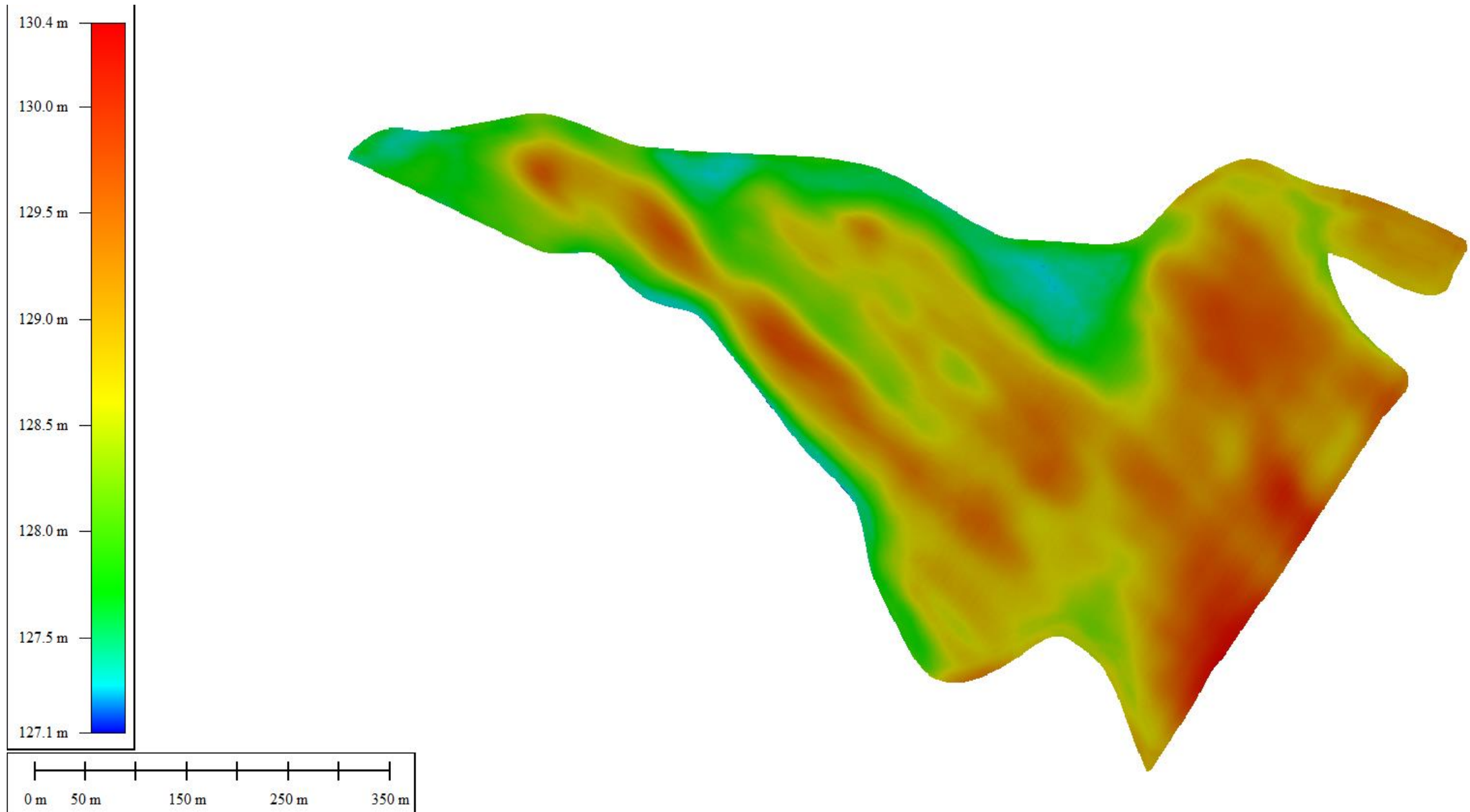
Hozammérőből kinyert magassági adatok

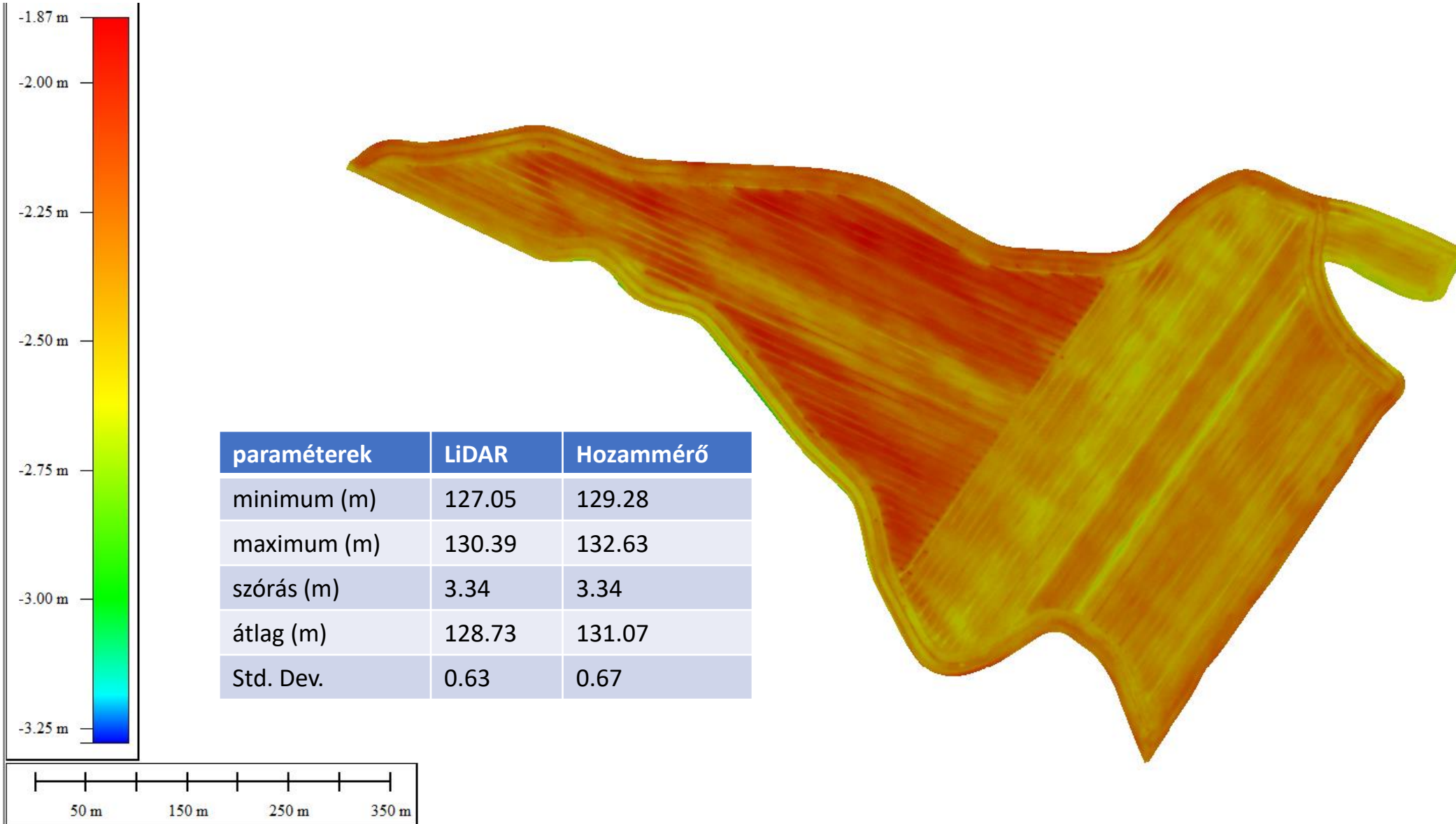
Hozammérőből magassági adatokból számított DTM

LiDAR DTM

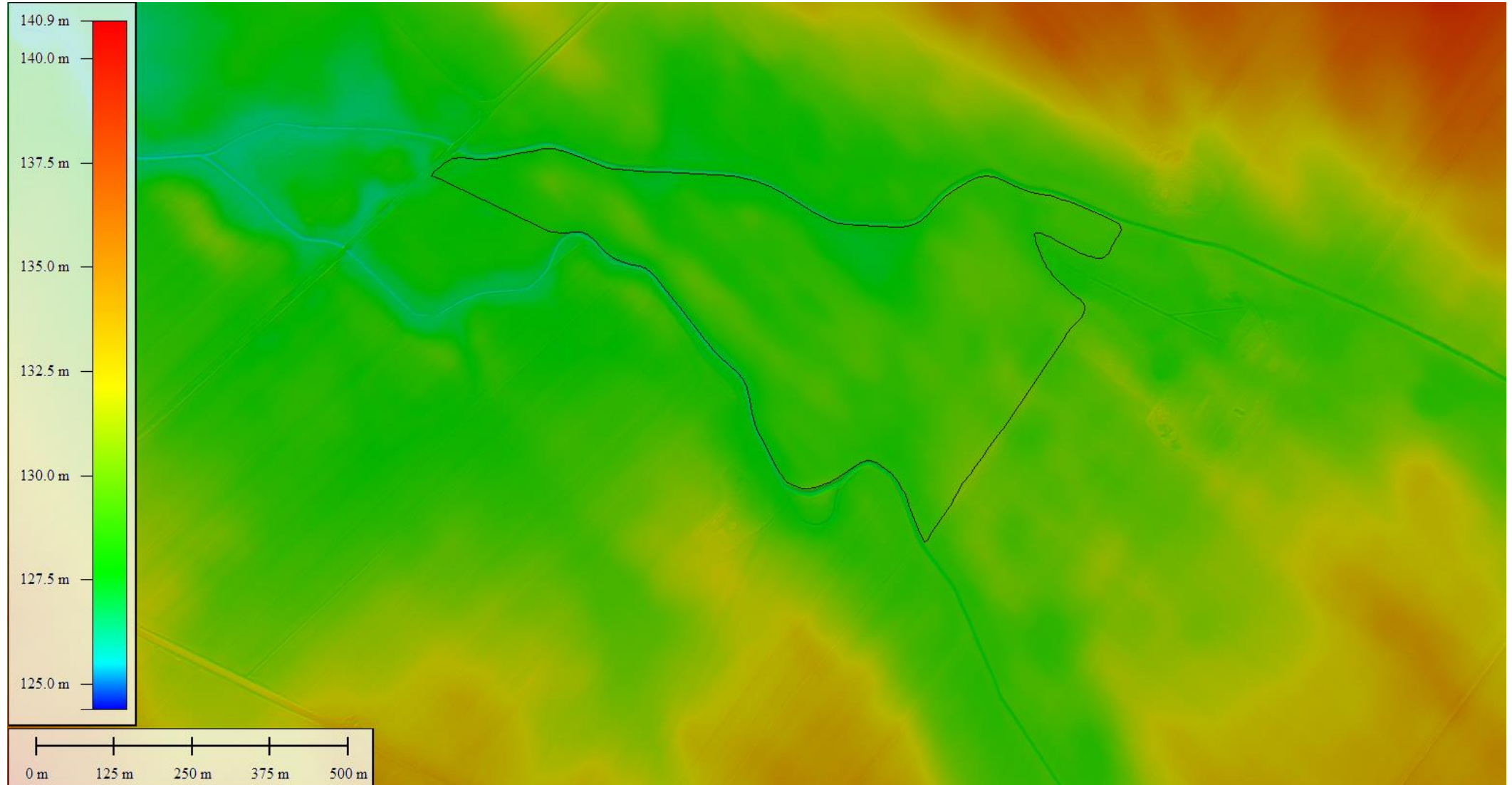

LiDAR és hozammérő magassági adatai közötti különbség

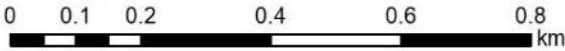
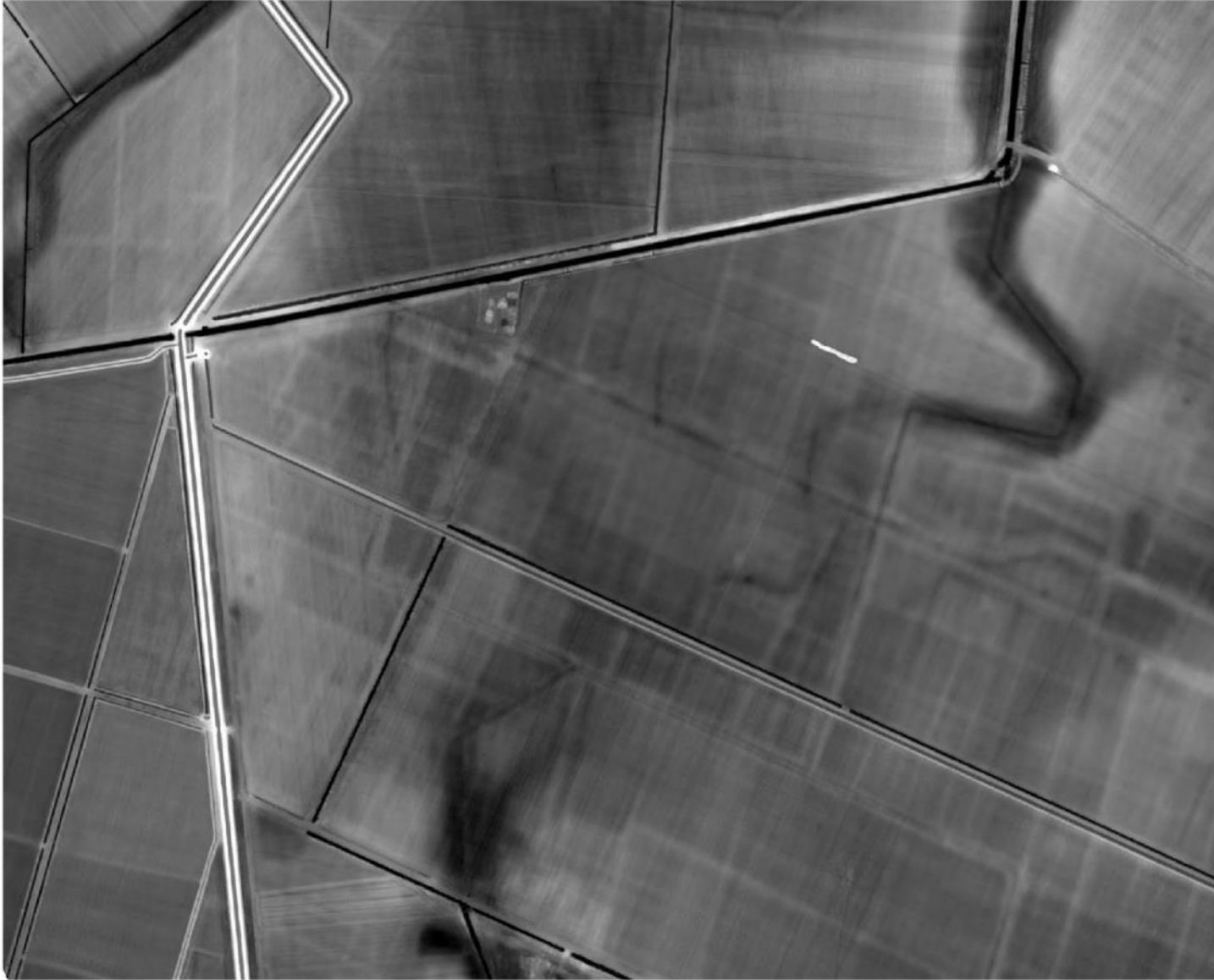

A LiDAR DTM folytonos homogén adatot biztosít

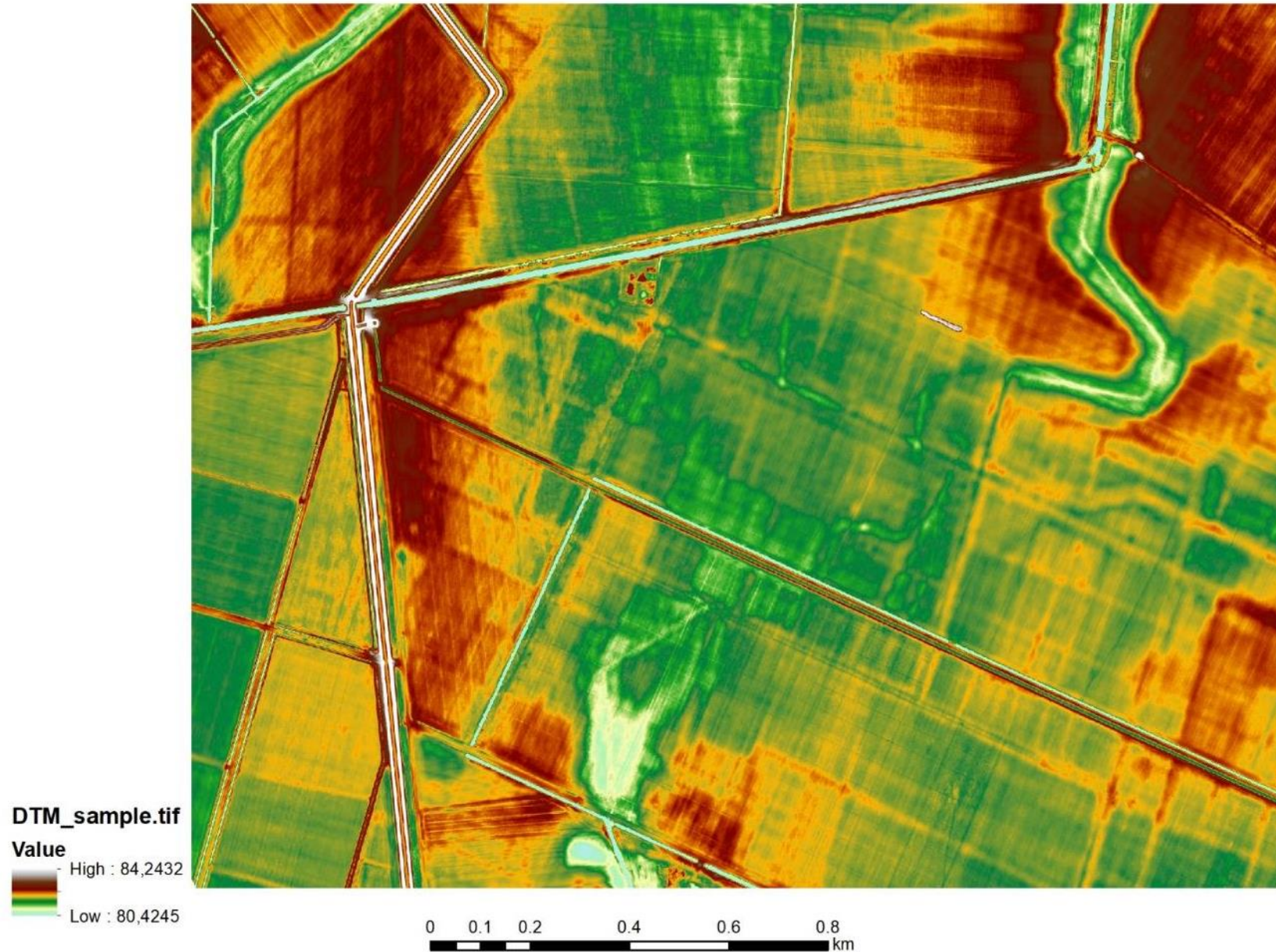

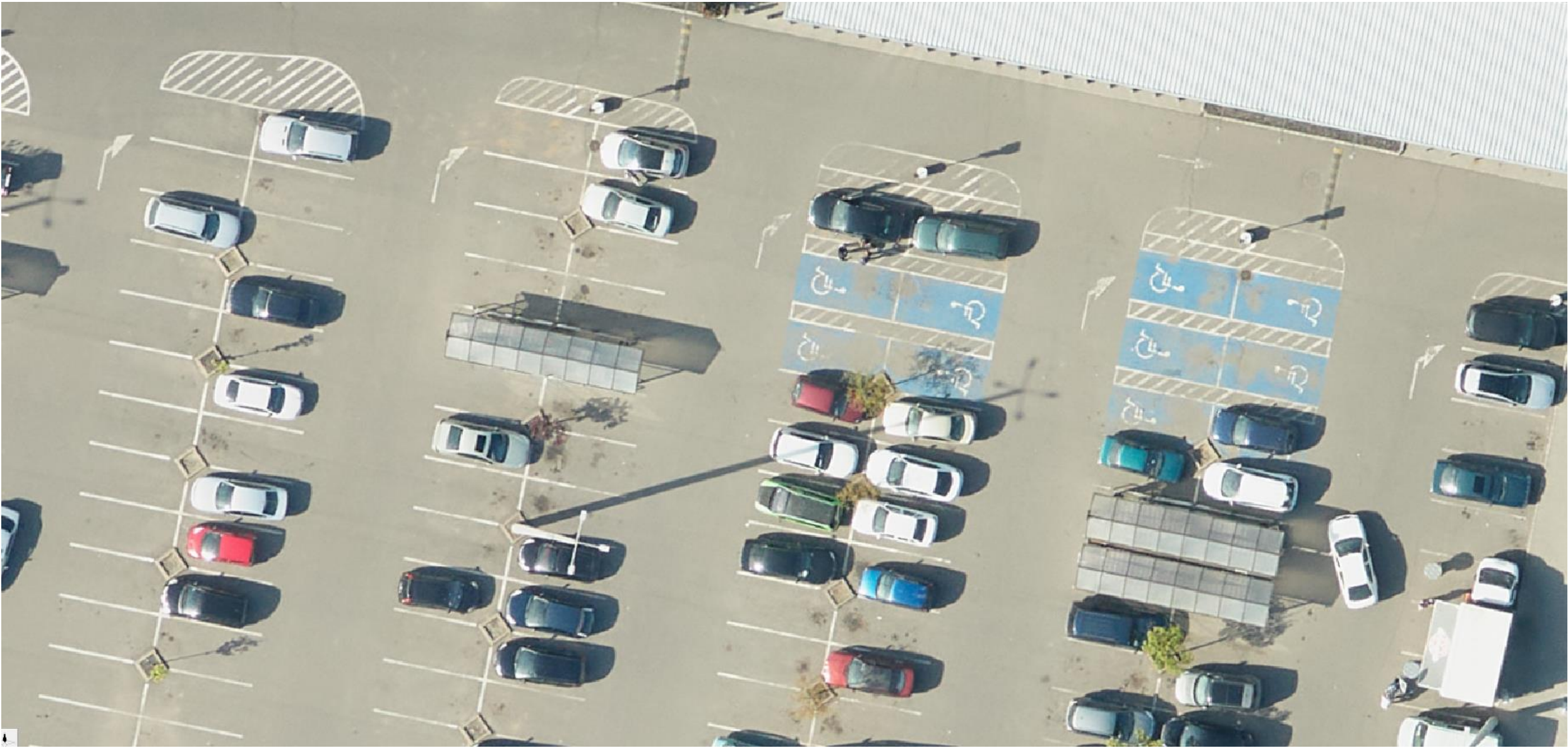
Öntözéstervezésre alkalmazott LiDAR adatból készített domborzatmodell

Öntözéstervezésre alkalmazott LiDAR adatból készített domborzatmodell

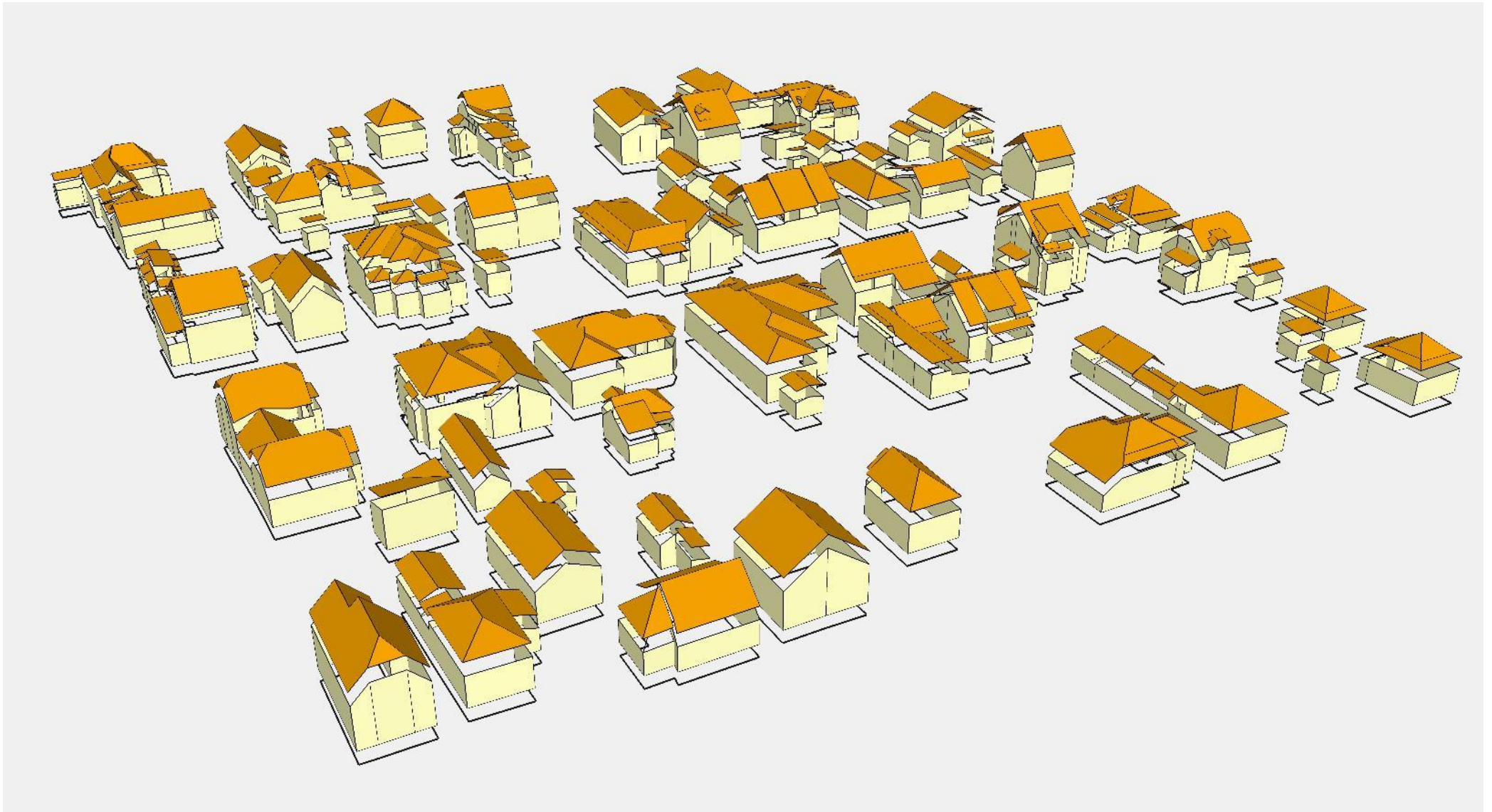

LOD2 részletességű 3D épületmodellek

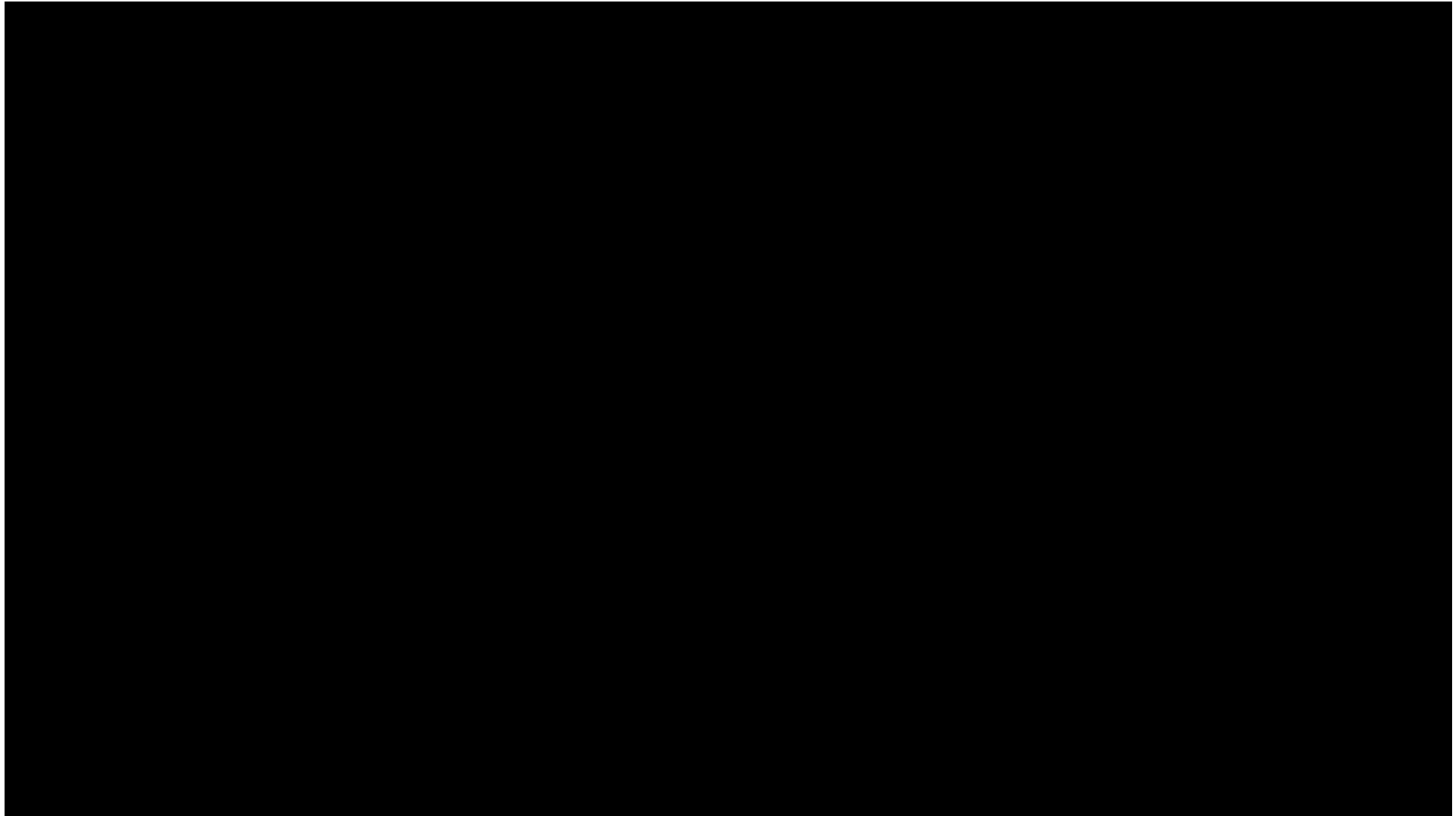

LOD2 részletességű 3D épületmodellek

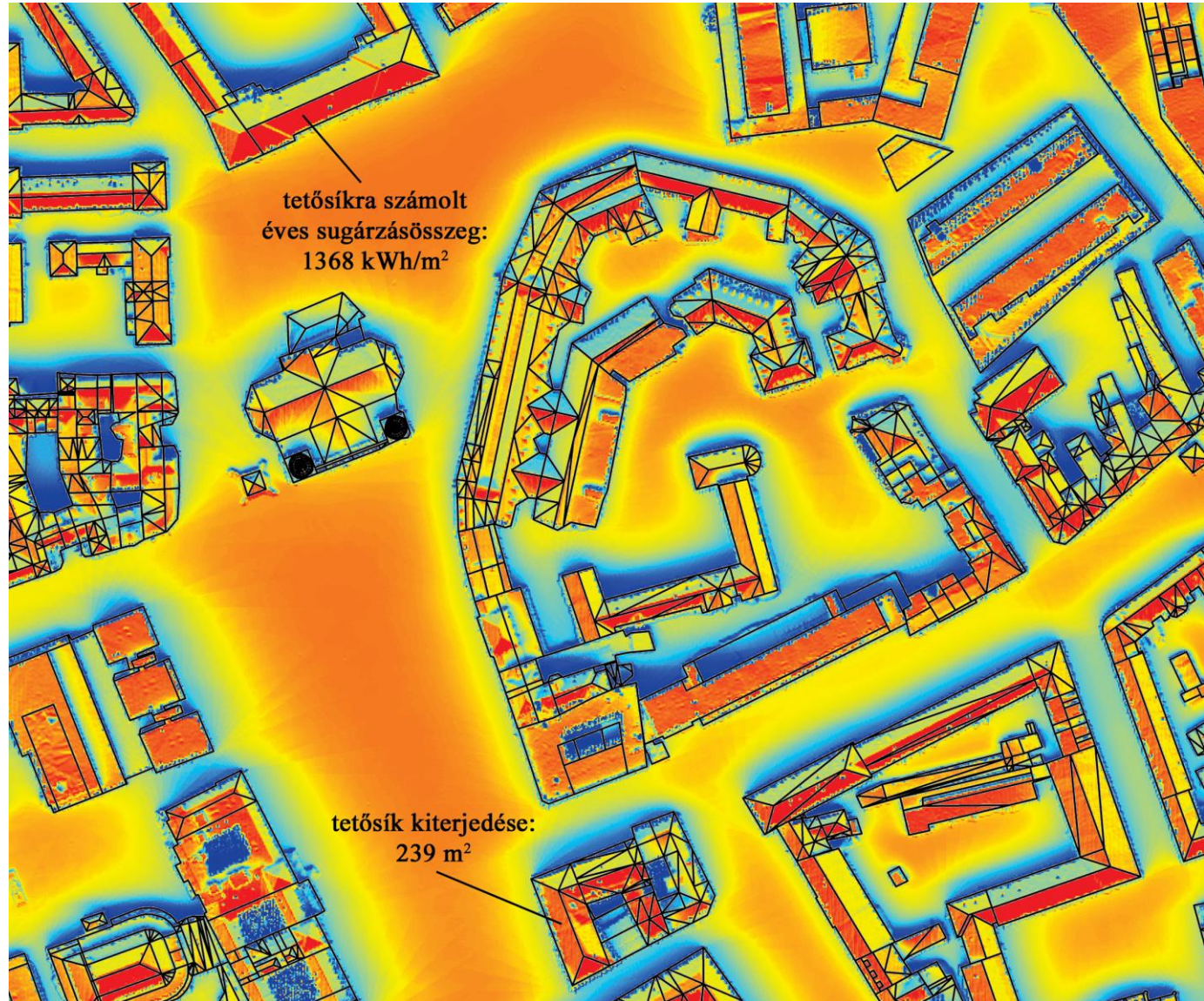
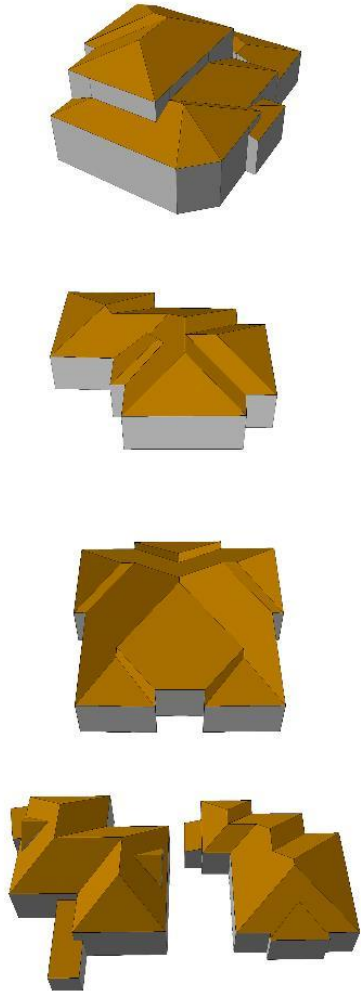

Városi 2D/3D felszínborítás és zöldkataszter

Napenergia számítások LiDAR DFM alapján

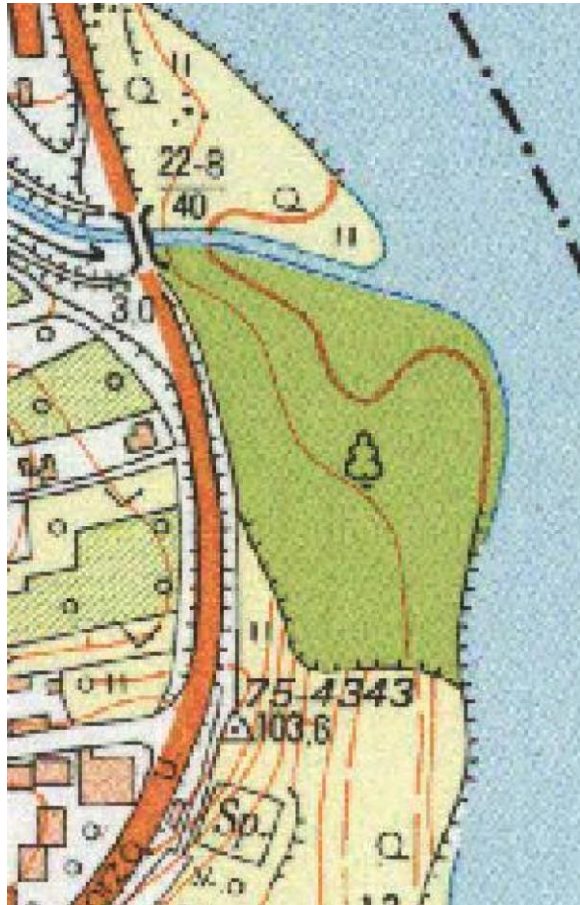
Mérnöki tervezési folyamatokban felhasználható légi geodéziai adatok

Nagy felbontású térkép

Szentendrei Tipo kupa versenyen bemutatott 1:4000 méretarányú tájfutó térkép

1:10000 topográfiai térkép

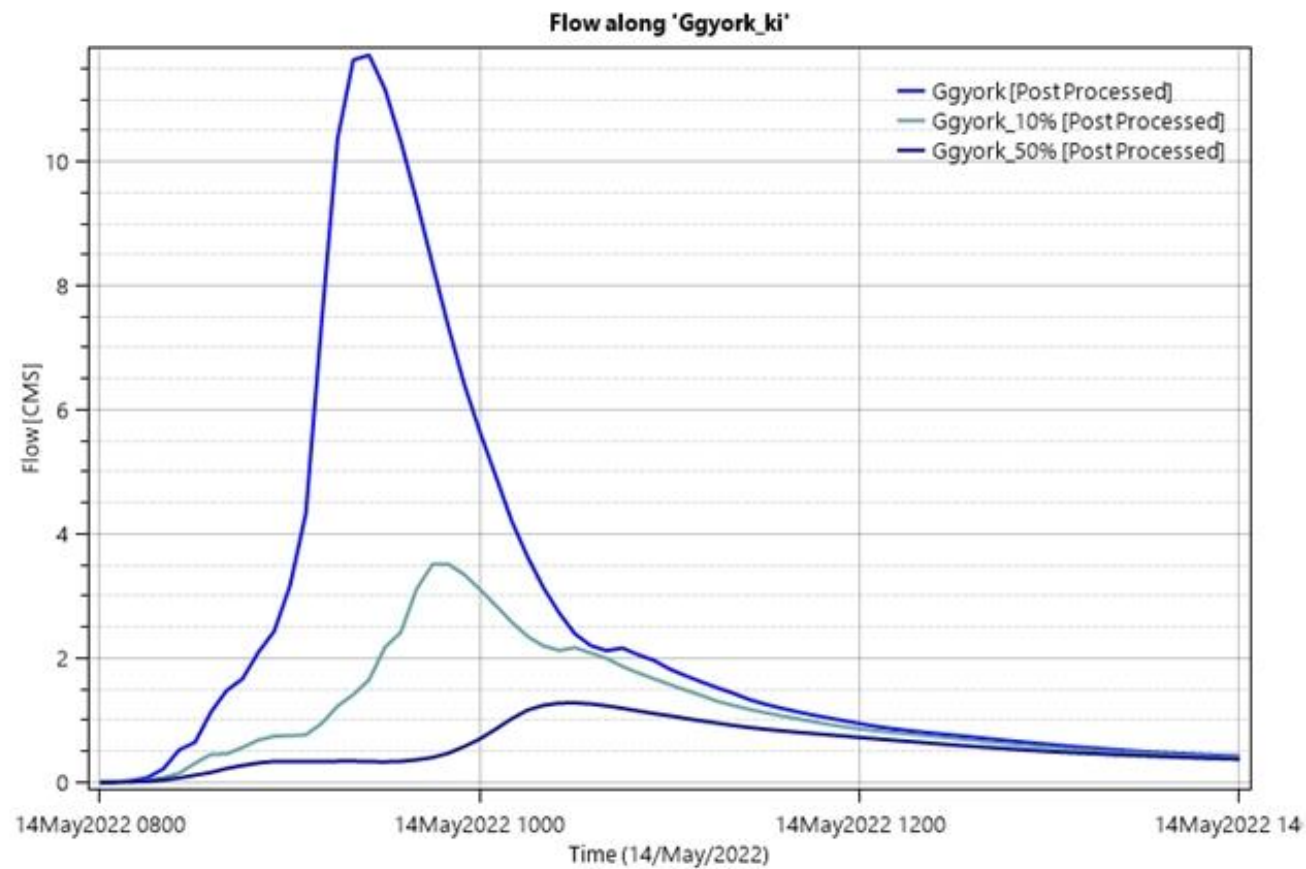
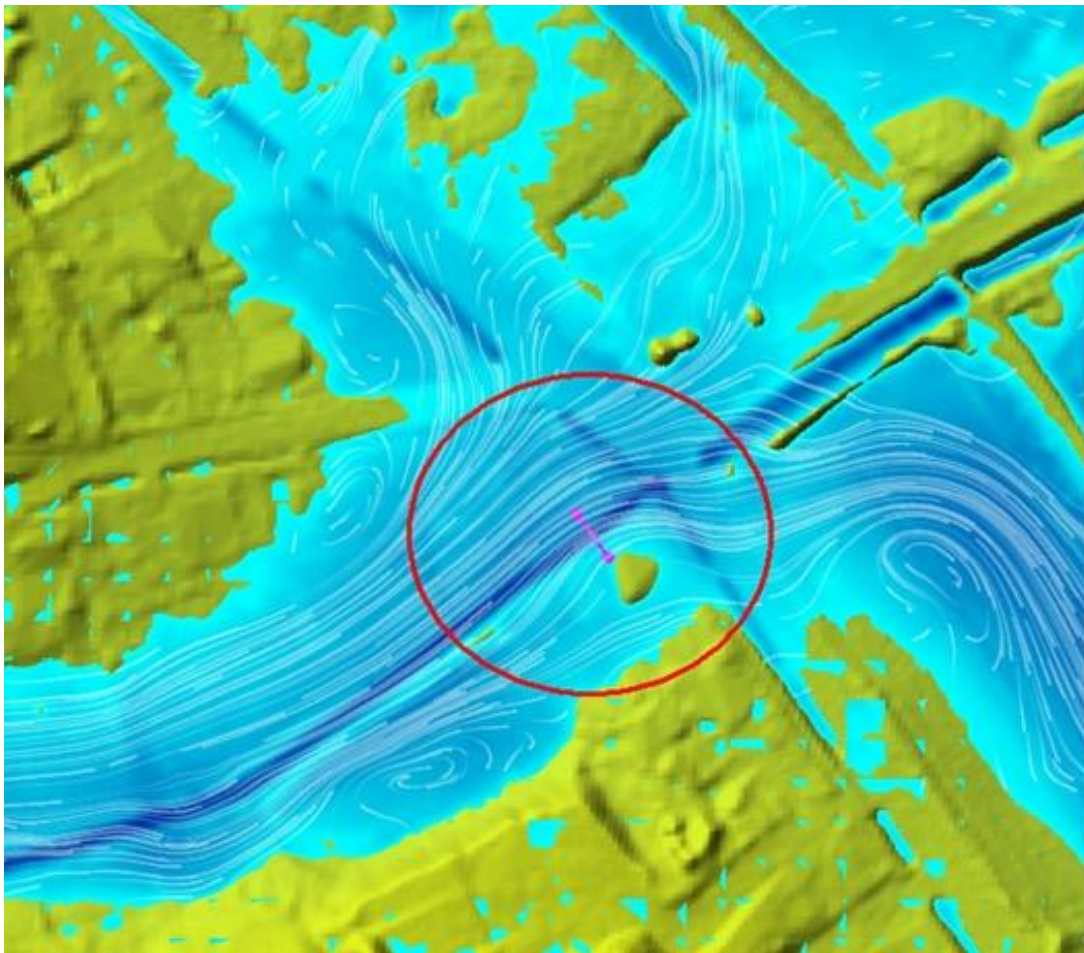
2010-es ortofotó
alapján készített térkép

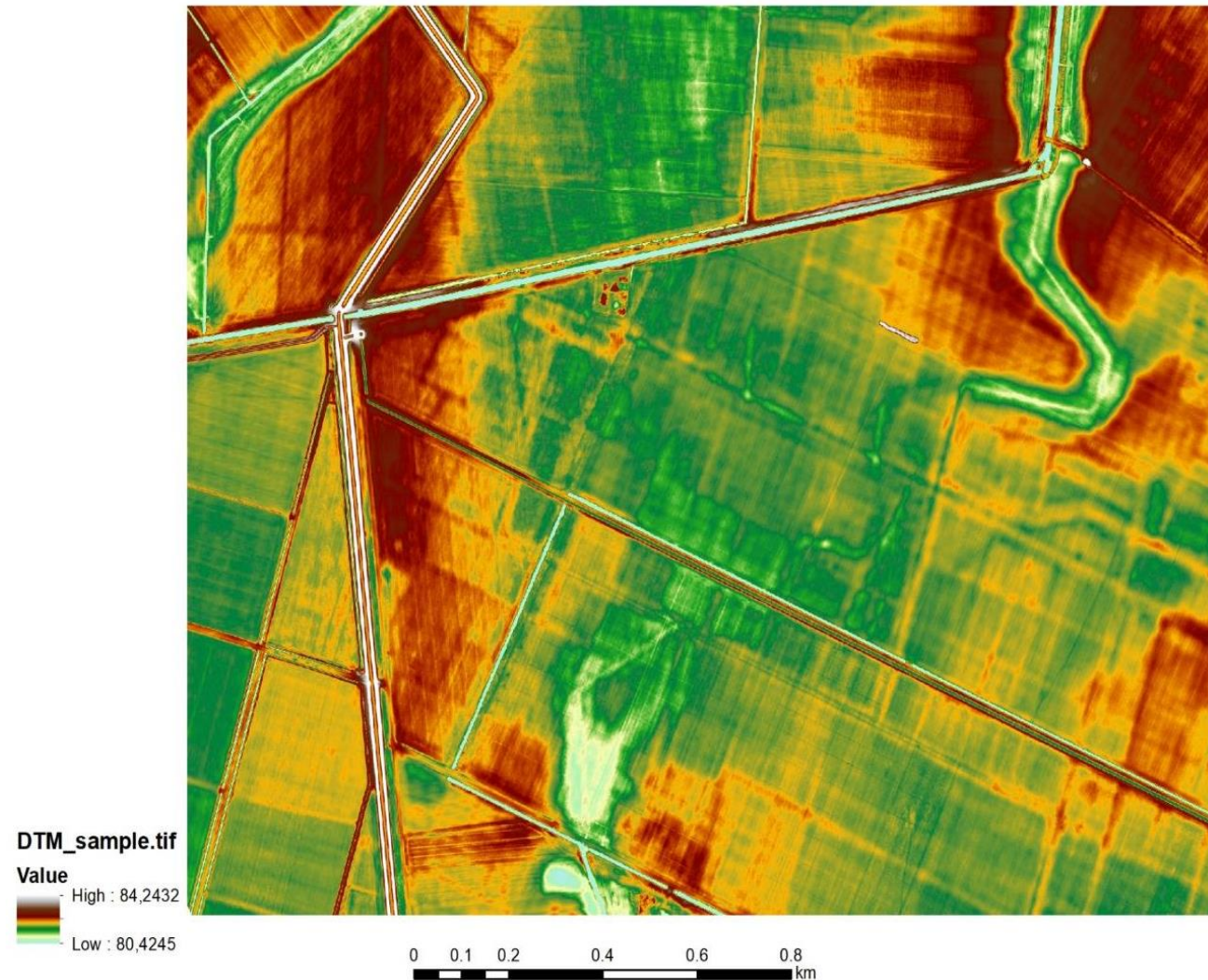
2020-as ortofotó és LiDAR
alapján készített térkép

Hidrológiai modellezés

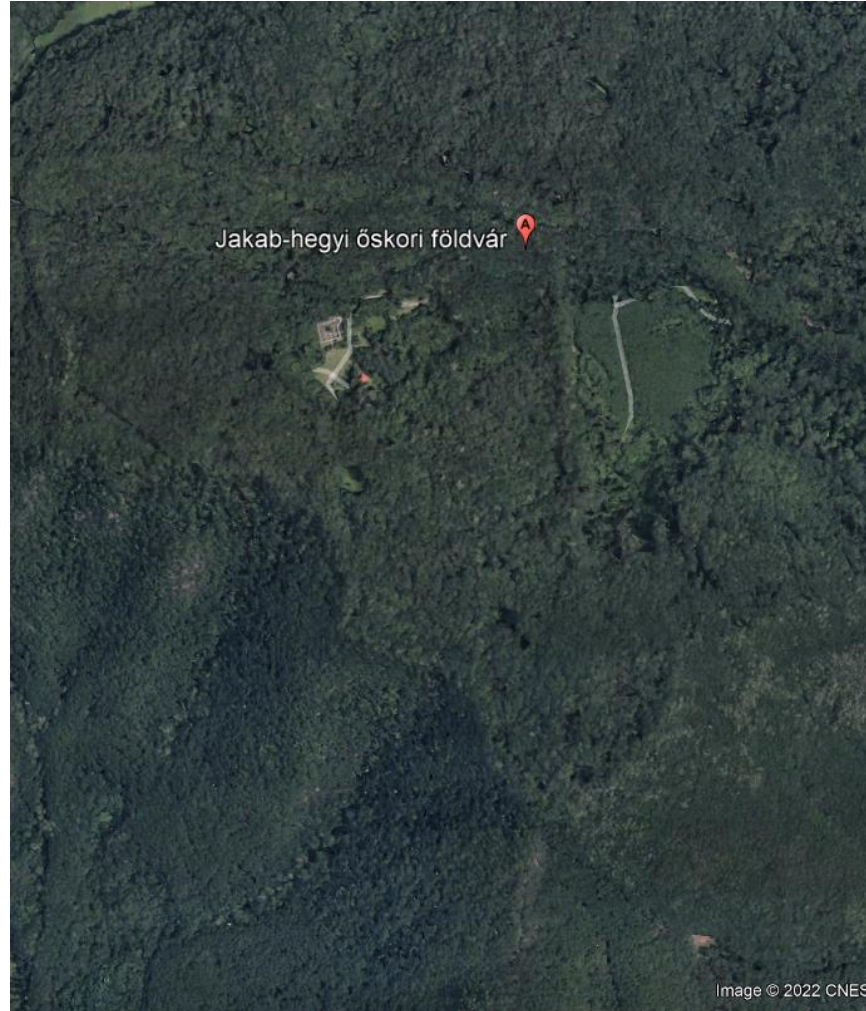
Öntözéstervezés, precíziós mezőgazdaság

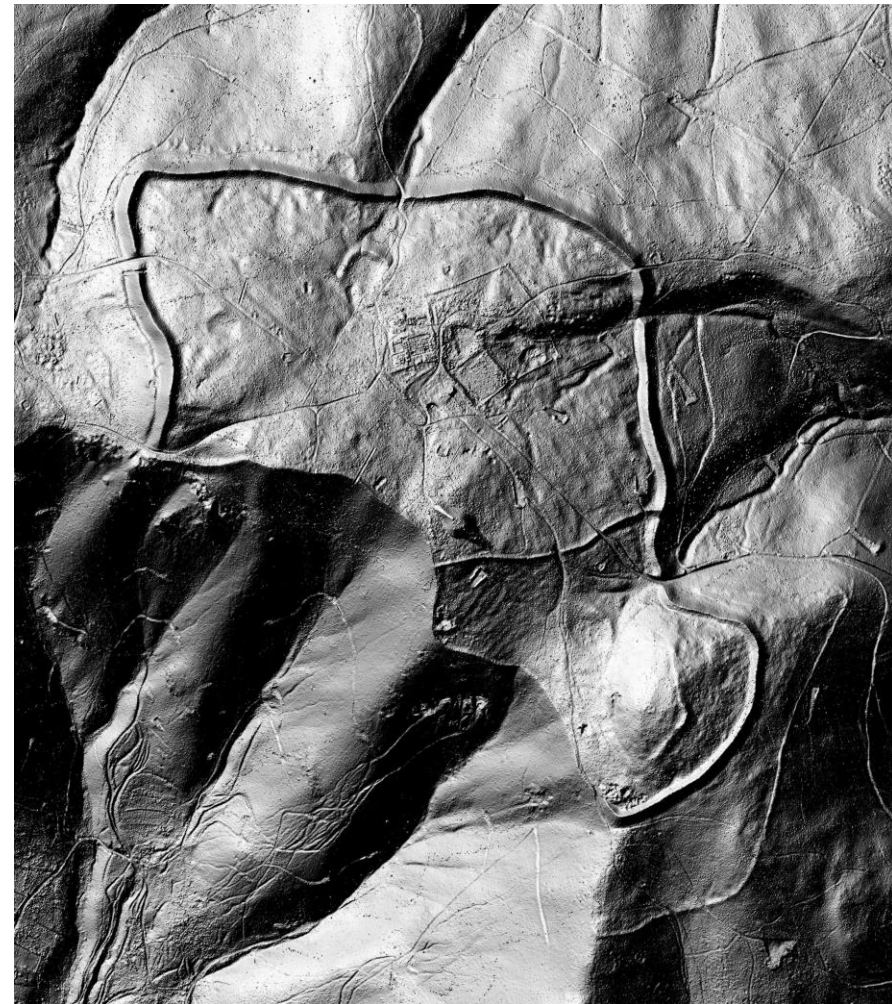

Régészet, kulturális örökségvédelem

Jakab-hegy, Óskori földvár

Google Earth

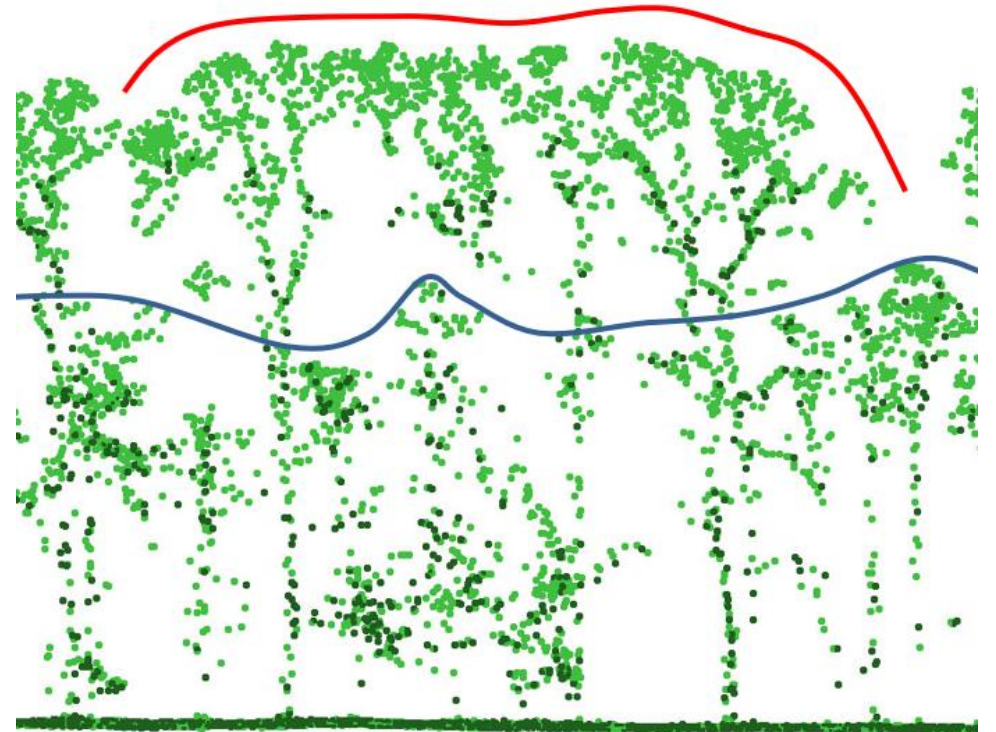
LiDAR DTM

Erdészet - fatömegbecslés

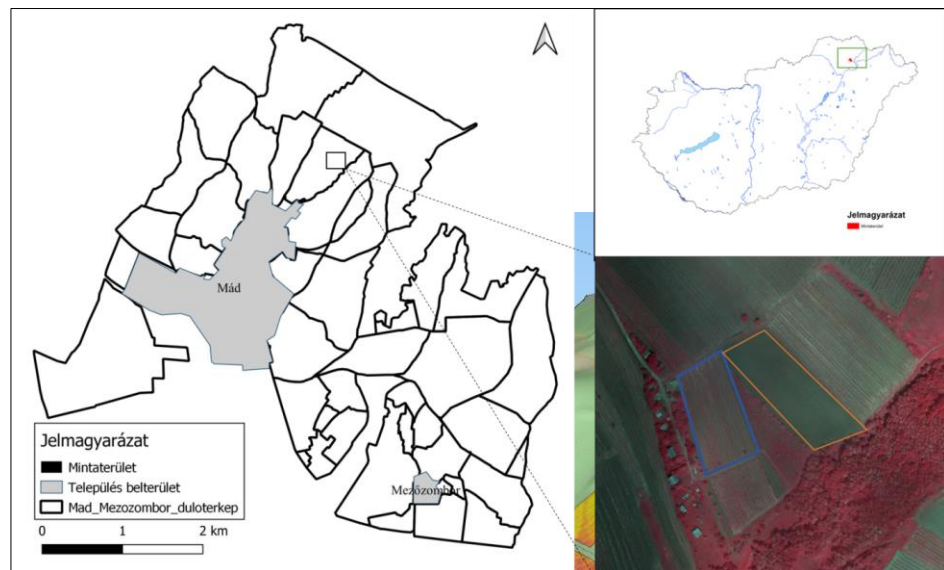
Lombkoronamodell

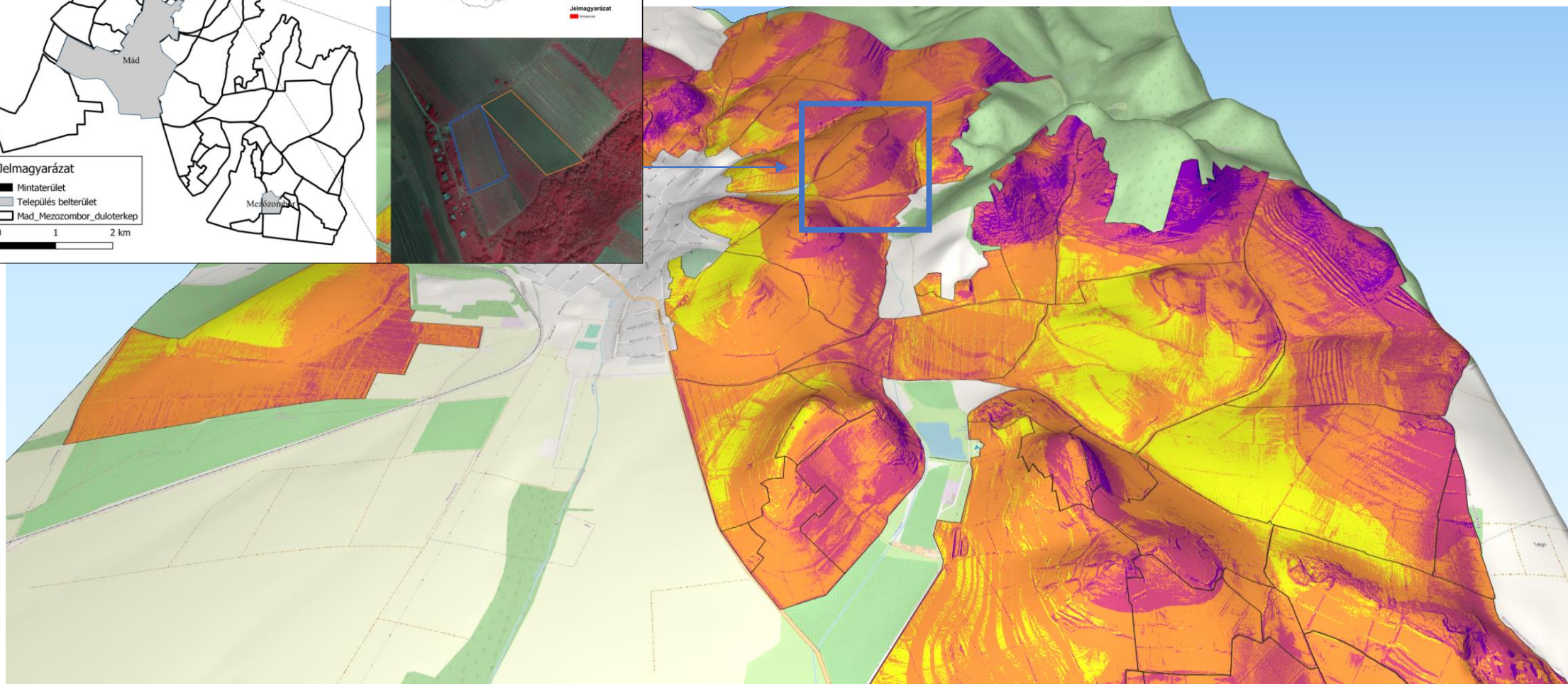
Magasságmérés

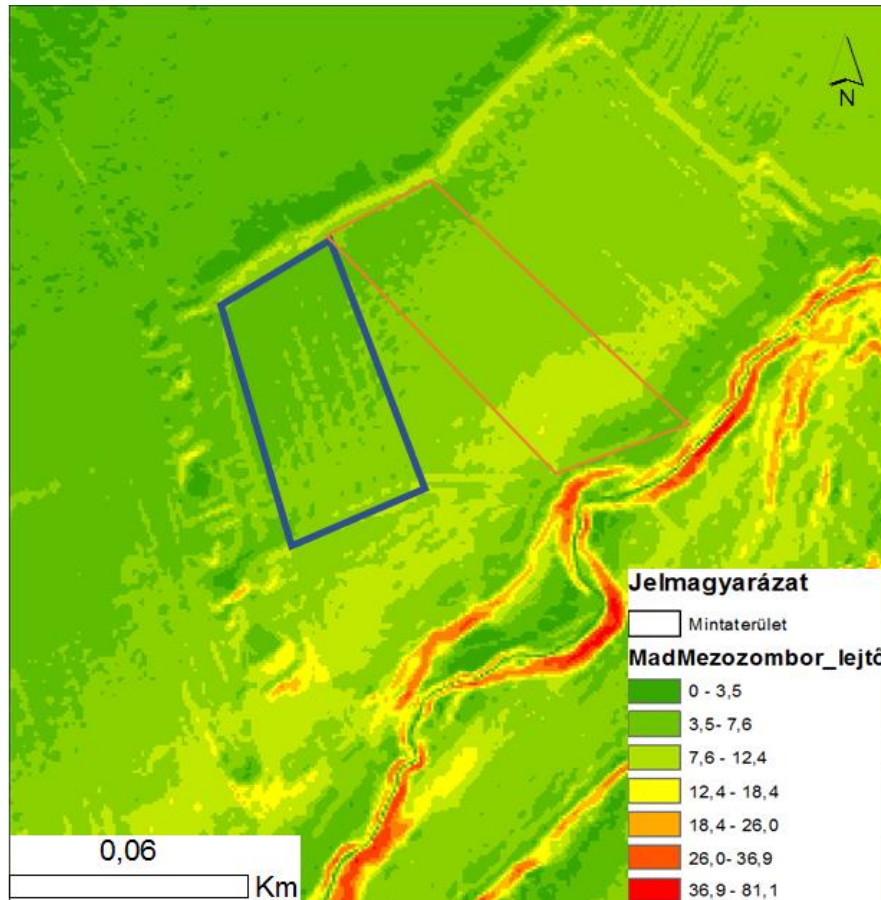
Felszíni változás vizsgálata LiDAR DTM alkalmazásával

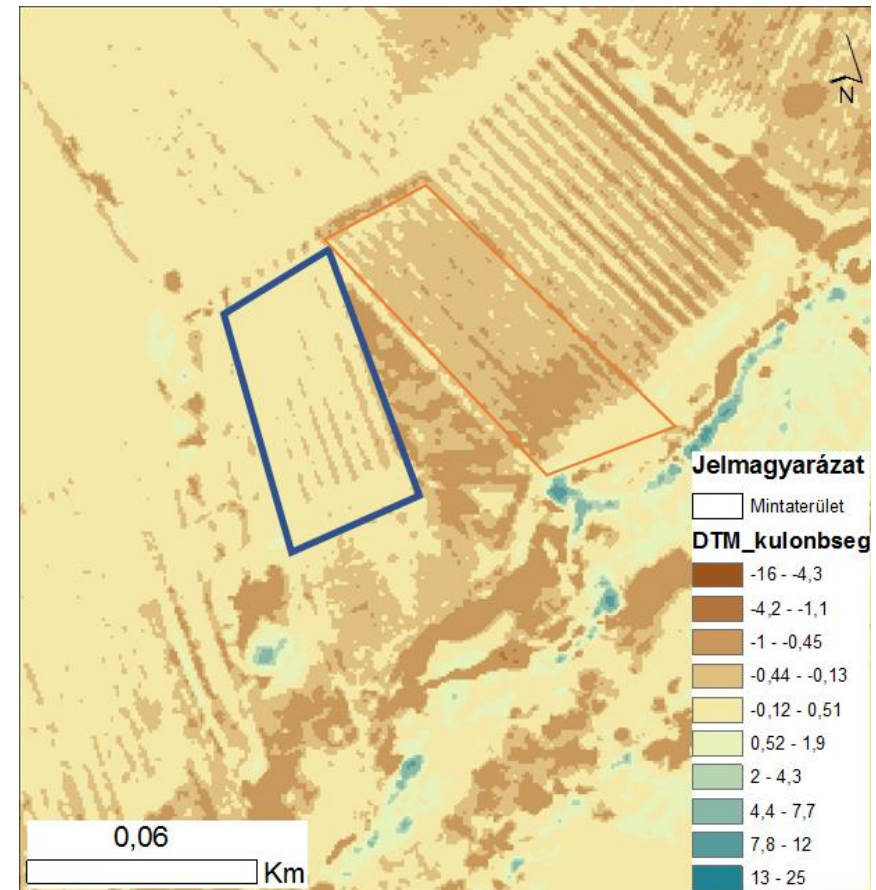
Felszíni változásvizsgálat 2014 és 2021-ben készült légi lézerszkennelt adatok alapján

Felszíni változás vizsgálata LiDAR DTM alkalmazásával

lejtőkategória

felszíni változás (LiDAR 2021-2014)

Összefoglalás

- A légi lézeres letapogatással pontos 3 dimenziós adat nyerhető a felszínről és a felszínen lévő vegetációról
- Nagy területteljesítmény (napi 600-1200km²)
- Folytonos, homogén adatok
- A vegetációval sűrűn borított, nehezen megközelíthető helyek területek domborzata is térképezhető nagy pontossággal
- Részletes információ a felszínről
- A felszín részletes változásvizsgálatára is alkalmas
- Országos adatbázis elérhető, jelenleg kb. az ország 52%-a készült el (2021-2022) Előre láthatólag 2023-ban kb. 90%-os lefedettség (Envirosense Hungary Kft)

Termékismertető és mintaadatok az **EnviMAP** téradat áruházban találhatóak az alábbi linken:

envimap.hu

enviMAP

TÉRKÉP TERMÉKEK KAPCSOLAT SEGÍTSÉG KÉRDŐÍV

Téradat áruház csak egy kattintásra!

Műholdas és repülőgépes távérzékelési technológiák, részletgazdag információk

Oldalunkon a beépített területekről és azok környezetéről a levegőből készült téradatokat talál. A légi lézerszkennelés, digitális multispektrális mérőkamerás légi- és űrfelvételzés, hiperspektrális képalkotás segítségével olyan téradatokat állítunk elő, amelyek nagy pontosságúak és a korábbiakban széles körben nem voltak hozzáférhetőek. Termékeinkről a termékleírás menüben tájékozódhat.

Digitális térképi adatbázisaink már elkészültek, így nem szükséges önálló felmérések előkészítése és elvégzése. Adataink felhasználása gyorsítja a döntési folyamatokat és megnöveli azok hatékonyságát. Az adatbázisokból minták megtekinthetők, a beszerzési folyamat egyszerű és gyors.

Köszönöm a figyelmet!

burai.peter@unideb.hu
peter.burai@envirosense.hu